

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№10
2025

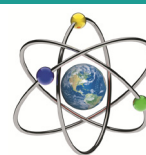
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

PSIXOLOGIYA YO'NALISHI

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 53 sahifa,
1-oktyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapiirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

*Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

ICHKI ISHLAR ORGANLARI XODIMLARIDA SUITSIDAL XULQ-ATVORNI KAMAYTIRISHDA PSIXOKORREKSIYA DASTURLARINING SAMARADORLIGI VA IJTIMOY AHAMIYATI.....	8
Tursunova Ozoda Abdullayevna	
O'ZBEKISTONNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI: FUQAROLIK JAMIYATI.....	14
Abdikadirov Umidjon Ruzbayevich	
TALABALARDA KASBIY MOTIVATSIYANI RIVOJLANTIRISHNING PSIXODIAGNOSTIKASI VA PSIXOKORREKSIYASI	18
Ayakulov Ulug'bek Abdug'affor o'g'li	
TALABALARDA LIDERLIK XUSUSIYATINING NAMOYON BO'LISHINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK OMILLARI.....	22
Sobitova Shaxnoza Shokir qizi	
O'SMIRLARDA TURLI XIL YOT G'OYALARGA BERILISHNING AYRIM IJTIMOY-PSIXOLOGIK MASALALARI	27
Tulyaganova G.O.	
IXTISOSLASHTIRILGAN MAKTABLARDAGI O'QUVCHILARNING O'QUV MOTIVATSIYASI VA STRESS DARAJASI MUNOSABATI.....	31
Xodjayeva Dilnovo Djumoyevna	
OILA-TURMUSH DOIRASIDAGI VOYAGA YETMAGANLAR ORASIDA JINOYATLARNING KELIB CHIQISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI SHAXSNING HULQ-ATVORIDAGI XUSUSIYATLARI	36
Bo'riyeva Mahbuba Shavkatovna	
PSIXOGISTALOGIYANING YANGI YO'NALISH SIFATIDA YUZAGA KELISHI ZARURATI VA ILMIY ASOSLARI	41
Azimov.J.S., Melibayeva R.N.	
KONSTRUKTIV YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA LIDERLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH.....	44
Kurbonova Mushtariybegim Baxtiyorjon qizi	
BO'LAJAK KASB TA'LIMI O'QITUVCHILARIDA KASBIY IDENTIFIKATSIYANI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	47
Kurbonov Munis Umirbekovich	

PSIXOGISTALOGIYANING YANGI YO'NALISH SIFATIDA YUZAGA KELISHI ZARURATI VA ILMIY ASOSLARI

Azimov.J.S

TDTU 1-son davolash ishi fakulteti 3-kurs talabasi

Ilmiy rahbar:

Melibayeva R.N

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

"Psixologiya va pedagogika" kafedrası professori

Annotatsiya: Ushbu maqolada "psixogistalogiya" termini yangi fan yo'nalishi sifatida taklif qilinadi. U insonning ruhiy holati (masalan, stress, depressiya, quvonch) bilan organizmdagi mikroskopik biologik o'zgarishlar (hujayra, to'qima, organellalar darajasida) o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishga qaratilgan. Mazkur maqola psixologiya, gistologiya, nevrologiya, neyrobiologiya, immunologiya va endokrinologiya fanlarining kesishgan nuqtasida shakllanuvchi ushbu yo'nalishni ilmiy asoslashga harakat qiladi.

Kalit so'zlar: psixogistalogiya, emotsional biomarkerlar, psixosomatika – Frants Aleksander, psixonevroimmunologiya, biologik stress modeli – Gans Selye, to'qimalarning reaktivligi, umumiy moslashuv sindromi.

Abstract: This article introduces the term "psychohistology" as a new interdisciplinary field of science. It focuses on studying the relationship between a person's psychological states (such as stress, depression, and joy) and microscopic biological changes occurring within the organism at the cellular, tissue, and organelle levels. The paper aims to provide a scientific rationale for this emerging discipline that lies at the intersection of psychology, histology, neurology, neurobiology, immunology, and endocrinology.

Key words: psychohistology, emotional biomarkers, psychosomatics – Franz Alexander, psychoneuroimmunology, biological stress model – Hans Selye, tissue reactivity, general adaptation syndrome.

Аннотация: В данной статье предлагается термин «психогистология» как новое научное направление. Оно направлено на изучение взаимосвязи между психическим состоянием человека (например, стресс, депрессия, радость) и микроскопическими биологическими изменениями в организме на уровне клеток, тканей и органелл. В работе предпринята попытка научного обоснования данного направления, формирующегося на пересечении психологии, гистологии, неврологии, нейробиологии, иммунологии и эндокринологии.

Ключевые слова: психогистология, эмоциональные биомаркеры, психосоматика – Франц Александер, психонейроиммунология, биологическая модель стресса – Ганс Селье, реактивность тканей, общий адаптационный синдром.

KIRISH

Inson organizmi uzviy psixo-biologik yaxlitlikka ega bo'lib, ruhiy kechinmalar jismoniy sog'liqqa bevosita ta'sir o'tkazadi. So'nggi yillarda psixosomatika, neyropsixologiya, psixoimmunologiya kabi yo'nalishlar rivoj topmoqda. Shu jarayonda to'qimalar darajasida yuz beradigan mikroskopik o'zgarishlarni psixologik holat bilan bog'lash zaruriyati yuzaga chiqmoqda. Shuning uchun "psixogistalogiya" — ya'ni psixik holatlar bilan gistologik strukturalar o'zgarishi o'rtasidagi aloqani o'rganadigan yangi fan sohasi sifatida taklif qilinmoqda.

Psixologiya — bu inson va hayvonlarning ruhiy hayoti, xatti-harakati, ong faoliyati, hissiyotlari, idrok, tafakkur, xotira va shaxsiy xususiyatlarini o'rganadigan fan. Psixologiya — ruh, ong, hissiyotlar bilan bog'liq (psixologiya, psixiatriya).

Gistologiya — bu tirik organizmlar, asosan odam va hayvonlarning tana to'qimalarining tuzilishi, funksiyasi, rivojlanishi hamda ularning mikroskopik darajadagi xususiyatlarini o'rganadigan biologik fan. Bu nafaqat zamonaviy tibbiyot va psixologiyaning bilimlarini birlashtiradi, balki insonga butunlay yaxlit — psixo-biologik mavjudot sifatida yondashish imkonini beradi.

Bugungi zamonaviy ilm-fan inson organizmining murakkab tuzilishini turli darajalarda — molekula, hujayra, to'qima va tizim darajalarida o'rganib kelmoqda. Shu bilan birga, insonning ruhiy holati, ya'ni stress, depressiya, xavotir, quvonch kabi psixologik omillarning tana salomatligiga ta'siri haqida ko'plab ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Bunday yondashuvlar, ayniqsa, psixosomatika, psixonevroimmunologiya va neyropsixologiya kabi yo'nalishlar orqali ilmiy asosga ega bo'lmoqda.

Ruhiy holatning inson salomatligiga ta'siri qadimdan tan olingan haqiqat. Ammo psixik holatlar bilan biologik to'qimalarning hujayra darajasidagi munosabatlarini o'rganadigan alohida fan mavjud emas. Shunga qaramay, bu fanlar asosan a'zolar va tizimlar darajasidagi o'zgarishlarga e'tibor qaratadi. Insonning ruhiy holatlari bilan organizmdagi hujayra va to'qima darajasidagi (gistologik) o'zgarishlar o'rtasidagi bevosita bog'liqlik esa hali yetarlicha tadqiq etilmagan. Aynan shu ilmiy bo'shliqni to'ldirish maqsadida ushbu maqolada yangi fanlararo yondashuv — psixogistologiya taklif etilmoqda.

Demak, shunday ekan, Psixogistologiya bu —“odamning ruhiy holati bilan tana to'qimalari, xususan mikroskopik biologik o'zgarishlar o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganadigan fan” sifatida vujudga keladi.

Yangi fan sifatida asoslash taklifi: Psixogistologiya – insonning ruhiy holati (stress, depressiya, quvonch va hokazo) bilan organizmdagi to'qima darajasidagi (hujayra, sitoplazma, yadro) o'zgarishlarni o'rganadigan fan.

Yo'nalishlari:

Psixonevrogistologiya – asab to'qimalaridagi mikroskopik o'zgarishlar. Asab tizimining (neyronlar, neyrogliyal, sinapslar) ruhiy holatlarga nisbatan gistologik javobini o'rganadi. Masalan: depressiya vaqtida gipokampda neyrogenezning susayishi, stressda amigdala to'qimalarining zichlashuvi.

Psixosomatik gistologiya – ruhiy holatlarning ichki organ to'qimalariga ta'siri. Ruhiy omillar (masalan, surunkali stress) ichki a'zolar (jigar, yurak, me'da, o'pka) to'qimalarida yuzaga keltiradigan mikroskopik o'zgarishlarni o'rganadi.

Masalan: psixosomatik gastritda me'da shilliq qavatining yallig'lanishi va epiteliy hujayralarining degeneratsiyasi.

Emotsional biomarkerlar – stress yoki baxt hissi paytida paydo bo'ladigan gistologik belgilar.

Quvonch, xavotir yoki depressiya kabi hissiy holatlar bilan bog'liq gistologik va molekulyar belgilarni aniqlaydi. Masalan: serotonin yoki dopamin darajasining o'zgarishi bilan bog'liq to'qima darajasidagi izlar, mitoxondriya faolligi, hujayra proliferatsiyasi yoki apoptoz darajasi.

Psixoimmunogistologiya – ruhiy holatlarning immun tizim to'qimalariga ta'sirini o'rganadi (masalan: limfa tugunlari, taloq, suyak iligi hujayralari).

Ruhiy holatlarning immun tizimiga bevosita ta'sirini o'rganadi.

Masalan: surunkali stress fonida taloq yoki limfa tugunlarida limfotsitlar miqdorining kamayishi, yallig'lanish markerlarining faollashuvi.

Psixogistologiya yo'nalish sifatida:

Fanlararo bo'shliqni to'ldiradi — psixologiya va gistologiya orasidagi ilmiy aloqa kam yoritilgan, ayniqsa hujayra darajasida.

Zamonaviy ehtiyoj va dolzarblik — stress, depressiya, hissiy o'zgarishlarning organizmga (masalan, immun tizim, to'qimalar, o'sma hujayralari) ta'sirini tahlil qilish dolzarb.

Psixosomatikadan chuqurroq — faqat a'zolar darajasida emas, balki hujayra va molekula darajasidagi ta'sirlar haqida fikr yuritilishi bu g'oyani ilg'orlashtiradi.

Fanning obyekti: inson organizmida ruhiy holatlarning biologik (xususan gistologik) darajadagi ifodalanishi.

Fanning predmeti: ruhiy holatlar (psixologik omillar) va ularning hujayra hamda to'qima darajasida yuzaga chiqadigan gistologik va morfologik o'zgarishlar o'rtasidagi munosabatlar.

Psixogistologiya fanining maqsadi: insonning psixik holatlari (stress, depressiya, motivatsiya, ijobiy-emotsional holatlar va boshqalar)ning organizmdagi hujayra va to'qima darajasida qanday o'zgarishlarga olib kelishini aniqlash, ularning mexanizmlarini ilmiy asosda tushuntirish va sog'liqni mustahkamlash yo'lida amaliy choralar ishlab chiqish.

Psixogistologiya fanining vazifalari:

Ruhiy holatlar va to'qima o'zgarishlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash.

Psixogen omillar ta'sirida yuzaga keladigan biokimyoviy va morfologik reaksiyalarni aniqlash.

Eksperimental tadqiqotlar asosida nazariy asos yaratish.

Yosh, jins, individual psixologik xususiyatlar va boshqa omillarni hisobga olgan holda o'zgarishlarni tahlil qilish.

Ruhiy holatlarni barqarorlashtirish orqali to'qima salomatligini saqlash yo'llarini ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Psixosomatika – Frants Aleksander. Frants Aleksander (Franz Alexander) psixosomatik tibbiyotning asoschilaridan biri bo'lib, u ruhiy ziddiyatlar va hissiy tangliklar ayrim somatik kasalliklarning sababi bo'lishi mumkinligini ilmiy asoslagan. U o'zining tadqiqotlarida psixik omillar bilan gipertoniya, bronxial astma, yara kasalliklari kabi somatik holatlar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatgan.

✔ Psixogistalogiya bu yondashuvni rivojlantirib, ushbu kasalliklarning hujayra va to'qima darajasida qanday paydo bo'lishini o'rganadi.

Psixonevroimmunologiya – Robert Ader. Robert Ader ushbu yo'nalish asoschilaridan bo'lib, u psixologik omillar (masalan, stress)ning immun tizimga ta'sirini tajriba asosida isbotlagan. U kalit tajribasida sichqonlarga ruhiy bosim berib, ularning immun reaksiyalari qanday susayganini ko'rsatgan.

✔ Psixogistalogiya bu jarayonni chuqurlashtirib, stress ta'sirida immun to'qimalarining morfologik o'zgarishini o'rganadi.

Biologik stress modeli – Gans Selye. Gans Selye stressga organizmning javob reaksiyasini birinchi bo'lib fiziologik jihatdan tahlil qilgan. U “umumiy moslashuv sindromi” (General Adaptation Syndrome) nazariyasida stress oqibatida gormonlar ishlab chiqarilishi va bu gormonlarning tana to'qimalariga salbiy ta'sirini ko'rsatgan.

✔ Psixogistalogiya Selye nazariyasini rivojlantirib, kortizol, adrenalin kabi gormonlarning hujayra tuzilmasida (masalan, sitoplazma va yadroda) qanday o'zgarishlar keltirib chiqarishini izohlaydi.

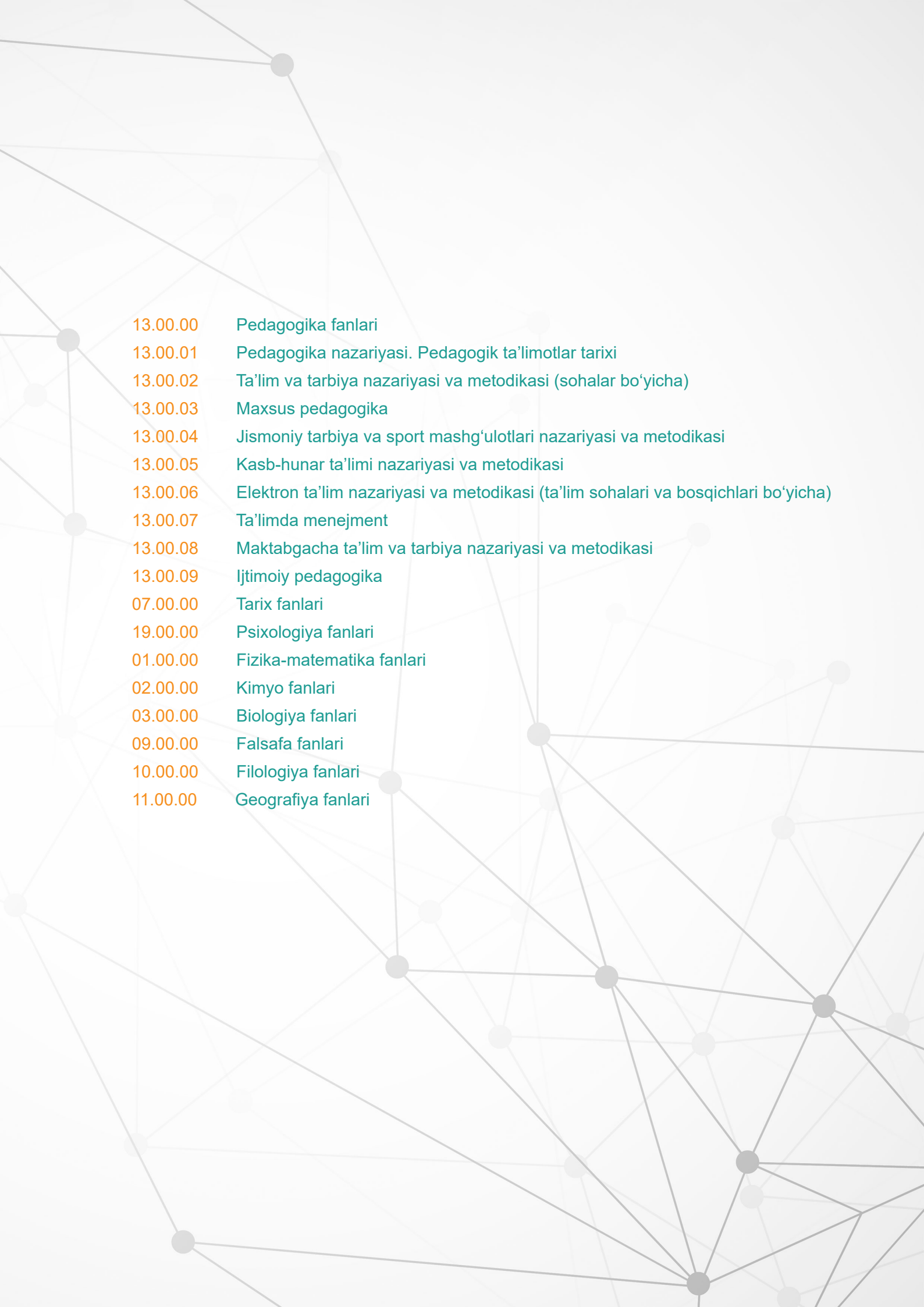
To'qimalarning reaktivligi – Camillo Golgi. Italiyalik gistolog Camillo Golgi hujayralarning tashqi ta'sirlarga qanday reaksiya berishini o'rganib, asab tizimi to'qimalarining morfologik o'zgarishlarini tasvirlagan (Golgi bo'yoqlari orqali). Uning ishlari hujayraning tashqi omillarga sezgiriligini (reaktivligini) ko'rsatdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Psixogistalogiya fan sifatida kiritilishi turli xil psixik buzilishlar va kasalliklarning kelib chiqishining ilmiy asoslarini yanada chuqurlashtirish asosida inson to'qimalarida qanday mikroskopik o'zgarishlar yuz berishini aniqlashga qaratiladi. Ya'ni, ruhiy buzilishlar va psixosomatik kasalliklarni erta psixodiagnostika va psixoprofilaktika qilish imkoniyati ortib, insonlar ruhiy salomatligini saqlash ishlari samaradorligi oshadi. Bu esa psixologiya, psixosomatika, tibbiy psixologiya va klinik psixologiya fanlarining yanada nazariy hamda amaliy bilimlar bilan boyishiga va rivojlanishiga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Takahashi, Y. et al. (1999). Neuroendocrine control of growth hormone secretion in humans. *Endocrine Reviews*.
2. Chrousos, G. P. (2009). Stress and disorders of the stress system. *Nature Reviews Endocrinology*.
3. Tolis, G. et al. (1974). Hormonal responses to stress in man: A mirror drawing study. *Psychosomatic Medicine*.
4. Rilling, J. K. & Sanfey, A. G. (2011). The neuroscience of social decision-making. *Annual Review of Psychology*.
5. Spencer, R. L. & Deak, T. (2017). A user's guide to HPA axis research. *Brain, Behavior, and Immunity*.
6. Alexander, F. (1950). *Psychosomatic Medicine: Its Principles and Applications*. New York: W. W. Norton & Company.
7. Ader, R., Cohen, N., & Felten, D. (1995). *Psychoneuroimmunology* (3rd ed.). San Diego: Academic Press.
8. Selye, H. (1956). *The Stress of Life*. New York: McGraw-Hill.
9. Kandel, E. R., Schwartz, J. H., & Jessell, T. M. (2000). *Principles of Neural Science* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
10. Sapolsky, R. M. (2004). *Why Zebras Don't Get Ulcers: An Updated Guide to Stress, Stress-Related Diseases, and Coping*. New York: Holt Paperbacks.
11. Golgi, C. (1903). *Sulla fina anatomia degli organi centrali del sistema nervoso*. Milano: Hoepli.
12. McEwen, B. S. (1998). Protective and Damaging Effects of Stress Mediators. *New England Journal of Medicine*, 338(3), 171–179. <https://doi.org/10.1056/NEJM199801153380307>
13. Slavich, G. M., & Irwin, M. R. (2014). From Stress to Inflammation and Major Depressive Disorder: A Social Signal Transduction Theory of Depression. *Psychological Bulletin*, 140(3), 774–815. <https://doi.org/10.1037/a0035302>

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07	Ta'limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.